

## Voorlopige agenda van de commissie Onderwijs en Welzijn van 11 maart 2009

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Onderwijs en Welzijn

Datum: woensdag 11 maart 2009  
Aanvang: 20:00 uur  
Locatie: Oude raadszaal  
Voorzitter: de heer D. Jager  
Griffier: de heer W. Meijer

Opening

[Verslag raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009](#) (pdf)

A.1. Mededelingen

A.2. Vaststelling agenda

[Agenda raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009](#) (pdf)

A.3. Vaststelling LTA en lijst moties en toezeggingen

A.4. Conformstukken

[Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenborg](#) (pdf)

A.5. Rondvraag

B.1. Collegebrief Gunning in erfpacht en opstal Praediniussingel 59/59a

B.2. Raadsvoorstel Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen i.c.m. Collegebrief Handboek Governance

[Raadsvoorstel - Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen](#) (pdf)

B.3. Raadsvoorstel Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO Noordoost en West

[Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO Noordoost en West](#) (pdf)

B.4. Collegebrief Tussenevaluatie 'Opgroeien in balans'

B.5. Collegebrief Stichting nieuwe openbare basisschool in de wijk Reitdiep

B.6. Sporthal Zuid

C.1. Ingekomen stukken en stukken ter kennisname

C.2. Vaststelling verslagen 14 januari en 4 februari

Sluiting

# Verslag raadsce. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

## VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING ONDERWIJS EN WELZIJN

OW nr.: 09/03

Datum: 11 maart 2009

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 20.00 – 22.30 uur

**Aanwezig:** D. Jager (vz.), K.A. Hazewinkel (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), H.F.B. van der Heijdt (PvdA), H. Rademaker (SP), A. Schlebusch (SP), J. Evenhuis (VVD), J.P.T. Klijnsma (GL), A. Postma (GL), B.H. Koops (CDA), I.M. Jongman (CU), P.J.R. van der Wilt (D66), R.P. Prummel (St.P.), E.M.M. de Vries Schultink (S&S), J.J. Dijkstra (wethouder), J.A. Visscher (wethouder), J.C.M. van Schie (wethouder), F. de Vries (wethouder), I. Bolle (plv.griffier), W.Th. Meijer (commissiegriffier)

**Inspreker:** Mw. Pasma

### A.1. Mededelingen

#### Voorzitter

- Speciaal welkom voor wethouder De Vries, die uitgenodigd is i.v.m. agendapunt B.1
- Herinnering aan miniconferentie harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang op 24 maart.
- Rondgedeeld: instructie microfoons, memo LTA en toezeggingen, reactie GMR'en m.b.t. statuten en handboek governance openbaar onderwijs, collegebrief aan bewonersvereniging Reitdiep en brief Aap-noot-mies m.b.t. school Reitdiep

#### Wethouder Dijkstra

- Groningen is als één van vijf steden nog in race voor binnenhalen Glazen Huis / Serious Request

#### Wethouder Van Schie

- Nog geen besluit genomen over circus Santelli
- De acute problemen rond het gymonderwijs van het Werkmancollege zijn opgelost, maar dat er voor de lange termijn nog wel een oplossing moet worden gezocht
- M.b.t. parkeerproblematiek Esserberg zijn er momenteel vijf varianten in beeld, maar geen daarvan biedt nog perspectief; binnenkort bestuurlijk overleg met Gemeente Haren

#### Wethouder Visscher

- Er is een administratieve fout gemaakt bij de Wmo Huishoudelijke Verzorging, we hadden vorig jaar een miljoen meer ter beschikking dan gedacht, daardoor geen tekort zoals verwacht.
- Werkzaamheden Thuiszorg Groningen zijn overgenomen door een nieuwe stichting, zodat ondanks faillissement de continuïteit van de zorg is gegarandeerd, alsmede combinatie van HV en verpleging en verzorging vanuit AWBZ; voor klanten en medewerkers zo min mogelijk last. **Koops (CDA) en Evenhuis (VVD)** spreken uit dat ze veel waardering hebben voor de inspanningen van de wethouder in dezen.

### A.2. Vaststelling agenda

#### Voorzitter

- Veel agendapunten, dus spreektijd goed in de gaten houden / verdelen.

### A.3. Vaststelling LTA en lijst moties en toezeggingen

#### De voorzitter

- Hierbij betrekken rondgedeelde memo.
- College kondigt in brief over school Reitdiep een Plan van Scholen aan voor april, kan op LTA.

#### Jongman (CU)

## Verslag raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

- wil de brief over de tippelprostitutie agenderen voor april

### Wethouder Visscher

- dak- en thuislozenmonitor en jaarrapportage Wmo-verstrekingen niet op tijd voor april  
Commissie is akkoord dat dit verschuift naar mei.

### A.4. Conformstukken

Raadsvoorstel 'Bouw Sporthal Lewenborg' kan conform naar raad van 25 maart a.s.

### A.5. Rondvraag

Inspreker:

#### Mw. Pasma (Stichting Atletiekevenementen Groningen)

- Vraagt commissie om collegebrief over subsidie topsportevenementen (zie ingekomen stukken) in volgende vergadering te bespreken
- Verwijst naar brief van Stichting begin februari inz. subsidie vijf tal atletiekevenementen: Nacht van Groningen, Gasterra Ladies Run, Vier Mijl van Groningen, Bommenberendloop, Plantsoenloop.
- Voor genoemde vijf evenementen 50.000 euro subsidie aangevraagd; totale kosten zijn 1 miljoen euro. Besluit B&W: tegemoetkoming in kosten: 26.800 euro, waarvan 26.000 bestemd is voor Vier Mijl. Dus voor overige vier evenementen samen 800 euro. Dit terwijl aan de gemeente Groningen per evenement meer dan 800 euro leges worden betaald.
- Evenementen veel meer dan sport alleen, bijv. bij Vier Mijl veel geld ingezameld voor goede doelen. We maken er verder een uitje van voor het hele gezin, met bewust laag gehouden prijzen. Verzoek aan commissie om subsidie niet alleen uit sportpot maar ook uit de pot Evenementen Binnenstad (25.000 euro) en verzoek om leges te schrappen.
- In stukken staat dat er 10.000 euro wordt gereserveerd voor World League volleybalwedstrijden; is niet meer nodig, want die worden niet in Groningen gehouden.

Commissie:

#### Evenhuis (VVD)

- Wil agendering van door inspreker genoemde brief. Vier Mijl is qua bezoekers vergelijkbaar met TT Assen en kost gemeente nauwelijks infrastructurele maatregelen; toch nog maar eens goed naar kijken bij nieuwe evenementenbeleid.

#### Koops (CDA)

- Sluit zich aan bij vraag om agendering. Verwijst naar motie laatste raadsvergadering, waarin 75.000 euro is vrijgevallen uit binnenstadsevenementenfestijnen met min of meer open eind: inzetten op andere binnenstadsevenementen; toen al geopperd deel te besteden aan dergelijke atletiekevenementen.

#### Van der Wilt (D66)

- vraagt naar de bouwstop die is opgelegd aan kinderdagverblijf Kids; wanneer gaat kinderdagverblijf nu open (nieuwe locatie achter op Zernike); waarom heeft gemeente oordeel Raad van State niet afgewacht, zodat wellicht toch nog oude locatie beschikbaar zou zijn (nieuwe locatie niet optimaal); hoe gaat het nu met nieuwe school, bewoners gaan waarschijnlijk procederen, hoe gaan we dat ondervangen?

#### Klijnsma (GL)

- sluit zich aan bij agendering brief subsidie topsportevenementen
- heeft mailtje ontvangen van Lycurgus inzake gerezen problemen rond de verhuizing (o.a. kleedkamers) en vraagt de wethouder hierover op korte termijn in overleg te treden.

#### Wethouder De Vries

- meldt dat bouwstop Kids te maken heeft met strenge opvatting rechter bij uitleg van nieuwe WRO: tijdelijke voorziening niet mogelijk als hij per saldo niet tijdelijk is (het is immers de bedoeling daar voor langere tijd kinderopvang te realiseren, kan niet met tijdelijke voorziening).

## Verslag raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

### Wethouder Van Schie

- beziet of planning rond school gehaald kan worden, eveneens wat consequenties van rechterlijke uitspraak zijn; verder binnenkort samen met Wethouder De Vries naar de wijk omdat er veel vraag is naar voorzieningen maar ook veel bezwaar tegen geplande voorzieningen
- zal uitzoeken hoe het zit met een evt. alternatief en de commissie z.s.m. informeren.
- binnenkort overleg met alle betrokken clubs rond verhuizing Sportpark Vinkhuizen, hopelijk komen we met passende oplossing

### B.1. Collegebrief Gunning in erfpacht en opstal Praediniussingel 59/59a

#### Prummel (St.P.)

- in voorstel van Hanzehogeschool onvoldoende aandacht besteed aan de openbare toegankelijkheid van het gebouw; alleen gangen en trappenhuis voor publiek, mooiste zalen worden voornamelijk door Minerva zelf gebruikt, plan voldoet niet aan de gestelde criteria; voorstel van de Vrienden van de Kunsthal was veel beter; zou combinatie tussen plannen gemaakt moeten worden, waarbij er voortdurend tentoonstellingen in het gebouw worden gehouden, en niet alleen van leerlingen van Minerva.

#### Van der Wilt (D66)

- procedure is zorgvuldig geweest en het plan van de Hanzehogeschool is prachtig; ruimtegebrek Academie Minerva wordt opgelost, nieuwe mogelijkheden voor investeringen in huidige gebouw, master Frank Mohr naar nieuwe locatie, en er komen mooie tentoonstellingsruimten vrij; vooral ook dat gebouw in oude glorie wordt hersteld; Hanzehogeschool heeft ook handreiking gedaan aan Vrienden Kunsthal, al kan niet alles van hun idee worden gerealiseerd
- er moet nog wel een aparte Kunsthal komen; wellicht in Postkantoor of gebouw Suikerunie?  
**Prummel (St.P.):** mooie museumruimte geef je aan onderwijsinstelling en dan ga je gebouw dat nooit als museum bedoeld is inrichten als kunsthal – is dat geen kapitaalvernietiging?  
**Van der Wilt (D66):** nee, kunstenonderwijs heel belangrijk voor de Stad, goed om voor de binnenstad te bewaren; Hanzehogeschool heeft al meerdere malen ideeën gelanceerd waar gemeente niet mee in zee ging, nu zaak dat ze krijgen wat ze verdienen.

#### Schlebusch (SP)

- gouden kans voor Hanzehogeschool én voor Groningen, we krijgen nu een soort Gronings *Quartier Latin*; alle vertrouwen dat Hanzehogeschool aan openbaarheid zal werken; ook mooi dat gebouw in oude luister wordt hersteld
- zou mooi zijn als we daarnaast nog een Kunsthal in de benen kunnen helpen

#### Evenhuis (VVD)

- alle vijf presentaties zagen er heel erg goed uit; onder de indruk van initiatief van Vrienden van de Kunsthal; in Groninger Museum is nl. geen ruimte voor minder grensverleggende kunst (bijv. Helmantel); zou Hanzehogeschool niet te bewegen zijn om van die prachtige zalen meer dan nu de bedoeling is openbare ruimte te maken?
- heeft vragen bij de duur van de erfpacht (30 – 50 jaar); beperkt dit de flexibiliteit m.b.t. bestemming gebouwen?

#### Koops (CDA)

- jammer dat Natuurmuseum niet meer is; in eerder stadium wel gepleit voor andere locatie Scheepvaartmuseum, zou hier goed kunnen; echter, zakelijk kijkend naar ingediende voorstellen is keuze voor Hanzehogeschool de juiste.

#### De Vries Schultink (S&S)

- gaat om karakteristiek gebouw dat zich uitermate leent voor kunstzinnige opleiding als Minerva

#### Jongman (CU)

- hoofdstuk Natuurmuseum helaas gesloten; kan college volgen in afwegingen om te komen tot keuze voor Hanzehogeschool; publieke functie op deze manier beste geborgd, doet ook recht aan omgeving, combinatie met cultuur

#### Postma (GL)

- kan keuze selectiecommissie goed volgen, men komt tegemoet aan eis van semipublieke functie en gaat met veel respect voor gebouw aan het werk; de heer Pijlman van de Hanzehogeschool wil in gesprek blijven met de Vrienden van de Kunsthal

## Verslag raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

### Van der Heijdt (PvdA)

- sluit zich aan bij Van der Wilt, behalve m.b.t. Kunsthal; oude idee van museumkwartier komt weer naar voren, geeft enorme impuls aan al bestaande galleries en kunstinstellingen aldaar
- vraagt aandacht voor inrichting openbare ruimte, Hanzehogeschool heeft daar bepaalde ideeën over (weghalen weg, mooi openbaar plein), interessant om verder over na te denken

### Wethouder de Vries

- blij met royale instemming met voornemen college
- procedure is heel zorgvuldig geweest, zowel keuze voor deze procedure *an sich*, als ook keuze om als college hangende de procedure niet te reageren op welke beweging dan ook
- gunning aan Hanzehogeschool betekent drie keer winst:
  - gebouw wordt in oude luister hersteld, bereidheid Hanzehogeschool om mee te werken aan particuliere initiatieven als van Kunsthal om ruimtes die ertoe doen waar mogelijk binnen grenzen van wat Hanzehogeschool aan kan te gebruiken voor publieke functies
  - kunstvakonderwijs blijft stevig verankerd in binnenstad
  - winst voor gebied als zodanig, gezien opvattingen Hanzehogeschool over mogelijkheden voor inrichting openbare ruimte; geen onderdeel van de gunning als zodanig, maar we gaan er wel mee aan de gang, uitdaging om dat goed te maken, zullen we ook met omwonenden over in gesprek gaan
- heeft alle vertrouwen in samenwerking tussen Hanzehogeschool en Vrienden Kunsthal, ziet geen rol voor de gemeente om hierin te bemiddelen
- er zijn bepalingen rond erfpacht die veranderingen ruimte geven
- concludeert uit instemming van de commissie dat voornemen kan worden omgezet in besluit

### B.2. Raadsvoorstel Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen i.c.m. Collegebrief Handboek Governance

#### Wethouder van Schie

- college heeft besloten de wijzigingsvoorstellen van de GMR'en over te nemen, alsmede een aantal technische wijzigingen die fracties schriftelijk hebben voorgesteld

#### De Vries Schultink (S&S)

- statuten en handboek zitten goed in elkaar, er wordt ook goed ingespeeld op zaken die mogelijk knelpunten kunnen veroorzaken
- heeft haar vragen bij art. 19 van de statuten; als de gemeenteraad het strategisch beleidsplan niet vaststelt, komt het dan wel goed met de verwerking van onze Lokaal Educatieve Agenda?

#### Jongman (CU)

- we waren niet voor verzelfstandiging, maar moeten nu verder; gekeken hoe wij nog invloed houden als raad, is in huidige voorstel voldoende geborgd

#### Postma (GL)

- proces ligt goed op schema, wat nu voorligt ziet er ook goed uit
- het strategisch beleidsplan hoeft alleen maar ter kennisname naar de raad, dat past veel beter bij het verzelfstandigingsproces

#### Van der Schaaf (PvdA)

- tevreden over hoe proces nu verloopt, scholen en GMR voelen zich goed betrokken
- kunnen ons inhoudelijk vinden in statuten en handboek
- vindt dat er nog weinig aandacht is voor de werkgeversrol van de stichting voor onderwijzend personeel; dit moet wel in het Handboek Governance verder worden uitgewerkt; heel belangrijk dat onderwijzers gesteund worden in hun werk
- eens met voorgestelde salariëring van CvB en RvT; goed dat dit binnen de CAO wordt geregeld
- eens met GMR en college dat het niet logisch is dat gemeenteraad strategisch beleidsplan van stichting vaststelt

#### Koops (CDA)

- heeft vragen bij art. 5 van de statuten, dat de benoeming van de leden van het College van Bestuur in een openbare raadsvergadering plaats moet vinden; het is toch een goede regel dat je niet in het

## Verslag raadsie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

openbaar over personen spreekt? als het toch gebeurt, moet sollicitatieprocedure hierop worden aangepast; kandidaten moeten dan weten dat ze voor dit 'tribunaal' kunnen komen

- leden Raad van Toezicht krijgen 1500 euro per jaar, is vrijwilligersvergoeding, hoeft geen belasting over te worden afgedragen; geldt niet voor voorzitter, krijgt nl. 3000 euro, zou onrechtvaardig zijn als dit bruto werd uitgekeerd, graag bruto/netto
- zijn statuten ook door externe jurist getoetst? ook op voorliggende wetsontwerpen? liever wachten met gang naar notaris tot vaststelling nieuwe wetten
- meent dat het CvB beter uit drie i.p.v. twee leden zou kunnen bestaan; wordt nogal wat macht toegekend aan één van de twee, bijv. bij staken van stemmen
- vergaderingen van RvT en CvB zijn openbaar, daarom zou ook daar bij stemmingen over personen dit schriftelijk dienen te gebeuren
- mist helderheid over relatie met gemeenteraad bij het stichten van scholen, waar er wel over gesproken wordt bij het opheffen van scholen
- staat dat gemeenteraad voor 1 november de prognoses moet hebben voor jaar erop, lijkt niet haalbaar: op 1 oktober zijn de teldata, CFI komt pas in najaar met allerlei zaken, dan moet RvT er nog overheen; waarom niet opgeschoven naar 1 december?
- er is voorzien in GMR PO en VO, maar hoe zit het met SO?

### Evenhuis (VVD)

- vraagt of het waar is dat de Raad van Toezicht en het College van Bestuur in het openbaar vergaderen, dit i.v.m. de nodige transparantie na de verzelfstandiging
- vaststelling salaris leden CvB geschiedt met inachtneming van beloningsleidraad voor bestuurders van de VO-raad (art. 5.8); die kan oplopen tot 171.000 euro; is niet passend dat bestuurder in Openbaar onderwijs salaris verdient van minister-president; verderop staat dat de opbouw van de bezoldiging wordt opgenomen in het jaarverslag; het woord 'opbouw' suggereert dat er sprake is van verschillende elementen, dus bijv. ook bonussen; in plaats van achteraf in het jaarverslag kun je het salaris beter vooraf bekend maken
- ouders komen er in profielschets RvT wel erg bekaaid af; van de zeven leden zouden er vier moeten zijn die t.t.v. de benoeming een kind op school hebben.
- onduidelijk is of leden van de gemeenteraad en B&W nu wel of geen lid van de RvT kunnen worden (kan niet, tenzij de RvT anders besluit – dus het kan wel...)
- wenst de pluriformiteit binnen het openbaar onderwijs geborgd te zien, anders wordt het erg gemakkelijk om vanwege financiële voordelen over te gaan tot fusie

### Rademaker (SP)

- vindt dat in volgende hoofdstukken duidelijk moet worden aangegeven wanneer de gemeenteraad wordt geïnformeerd als er iets fout gaat; komt er informatieplicht van RvT aan gemeenteraad bij bijv. financiële problemen?
- in volgende hoofdstukken ook graag maximum overheadpercentage
- organisatie graag zo plat en slagvaardig mogelijk
- vraagt of de medezeggenschap van de medewerkers van het Stafbureau wel geregeld is

### Van der Wilt (D66)

- sluit zich aan bij vragen CDA m.b.t. openbaarheid van vergaderingen

### Prummel (St.P.)

- vindt dat alle ouders lid van de RvT moeten kunnen worden, ook als zij in de gemeenteraad zitten

### Wethouder van Schie

- strategisch beleidsplan gaat eerst naar gemeenteraad alvorens te worden vastgesteld; het is (naast portefeuillehouder die ook aantal keer per jaar overlegt met schoolbestuur) aan raadsleden om hier actieve rol in te nemen
- er is inderdaad rekening gehouden met wetswijzigingen die eraan komen, geprobeerd zoveel mogelijk op te anticiperen, daar waar mogelijk conceptteksten meenemen
- de keuze voor een tweehoofdig CvB heeft te maken met de taken die erbij horen en met de wens van een zo plat mogelijke organisatie; we gaan uit van collegiaal bestuur, zoveel mogelijk in consensus, goed werkend team komt er ook uit als er verschil van inzicht is, in enkel geval zal voorzitter de doorslag geven, evt. met RvT als klankbord; bij andere scholen zie je dat tweehoofdig bestuur heel goed kan werken

## Verslag raadsclie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

- de zorgen over de salariëring van het CvB zijn terecht, hier is goed naar gekeken, we vinden dat we ons houden moeten aan de leidraad, maar we zullen het moeten blijven volgen
- de benoeming van de CvB-leden vindt plaats in een openbare vergadering, maar dat betekent niet dat de stemming ook openbaar is of dat er over personen gesproken gaat worden – vergelijk het met benoemingen zoals die nu ook al in een openbare raadsvergadering plaatsvinden  
**Koops (CDA):** het is de vraag of de GMR dat ook zo heeft bedoeld  
**Wethouder Van Schie:** dat zullen we nog even checken
- het werkgeverschap van de stichting wordt in latere hoofdstukken van het Handboek Governance geregeld, zo ook de medezeggenschap van de medewerkers Stafbureau  
**Rademaker (SP):** maar hebben zij dan geen enkele invloed op benoemingen RvT zoals GMR'en, zou toch in statuten geregeld moeten worden  
**Wethouder Van Schie:** zullen we nog even naar kijken
- medezeggenschap SO zit in het PO
- de RvT vergadert niet in het openbaar
- rol van ouders in RvT: RvT gaat over kwaliteit, heeft weinig met representatie te maken, daarom niet expliciet vermeld
- komt nog terug op vraag Koops over bruto/netto salariëring voorzitter RvT
- kijken nog even naar technische onduidelijkheid m.b.t. vraag of leden raad en college lid kunnen zijn van RvT

*Er komt een gewijzigd raadsvoorstel, gaat (m.n. op verzoek van Stadspartij en VVD) ter discussie naar Raad van 25 maart a.s.*

### B.3. Raadsvoorstel Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO Noordoost en West

#### Van der Schaaf (PvdA)

- Gaat om belangwekkende ontwikkelingen met betrekking tot onderwijshuisvesting.
- Tevreden dat de regie nu is geregeld; vraag of het niet te laat is, levert het ook problemen op?
- Is er voldoende geld beschikbaar voor de inrichting, mede gezien het feit dat bepaalde synergievoordelen wat minder zijn dan aanvankelijk gedacht?
- Is de nieuwbouw van de sportvoorzieningen op tijd klaar? Stuk spreekt daar zorg over uit, hoe lossen we het op als gevreesde vertragen daadwerkelijk optreden?
- Hoe zit het met de toekomst van het Rölingcollege? Samenwerking binnen openbaar onderwijs deel lijkt te vertragen, wat betekent dat voor de rest van het proces?
- Is er al meer duidelijkheid over verhuizing Mondriaan naar Melisseweg?
- 'West' zit qua locatiekeuze in ruim jasje, biedt dat extra mogelijkheden bijv. voor samenwerking met MBO?

#### Postma (GL)

- Blij met aandacht voor duurzaamheid.
- Belangrijk dat betrokkenheid docenten goed in beeld blijft.
- Eens met locatiekeuze 'West'.
- Is één gymzaal voor 'West' wel voldoende? Wanneer komt algemene gymzalenonderzoek?
- Kan bouw 'West' naar voren gehaald worden i.v.m. crisis? Zou ook schooljaar schelen.
- Wil graag op de hoogte gehouden worden van de voortgang.

#### Jongman (CU)

- Eens met locatiekeuze 'West'. Sluit zich aan bij vraag naar gymzalenonderzoek.
- Belangrijk dat convenant 'Kennis om te delen' wordt verlengd.
- Graag in september update van bouwontwikkelingen VMBO.
- Hoe ziet sturing vanuit centraal coördinatiepunt eruit? Wanneer is start?
- Er lijken gaten in de begroting te zitten wat betreft voorzieningen t.b.v. dataverkeer e.d.

#### De Vries Schultink (S&S)

- Aanvankelijk wat vragen bij financiële paragraaf, maar navraag leert dat er voldoende marge is om in te spelen op huidige economische situatie

#### Van der Wilt (D66)

## Verslag raadsie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

- Is centraal coördinatiepunt voor schoolbesturen voldoende antwoord op vraag schoolbesturen naar meer regie?
- Bezorgd over gymzalenproblematiek. Anderhalve gymzaal, waarbij dienst voor die halve verwijst naar Augustinuscollege, maar die gymzaal is ingericht als mediatheek, bovendien gaat het om kwetsbare leerlingen (Wilgenborgh) die je daar niet elke keer heen moet sturen.
- Eens met vraag om versnelling bouw 'West'; wellicht projectbesluit nemen, zodat bestemmingsplanprocedures wat korter worden.

### Rademaker (SP)

- Akkoord, sluit aan bij Postma.

### Evenhuis (VVD)

- Er staat in het stuk dat stagnatie niet is uit te sluiten. Slechte zaak, we moeten eerder versnellen i.v.m. crisis.
- Zijn de nu genoemde kosten slechts raming, of blijft het hierbij?

### Koops (CDA)

- Sluit zich aan bij vragen over gymzalenproblematiek en de roep om versnelling.
- Waarom parkeerterrein voorlopig half verhard, zorgt dit niet voor overlast door troep
- Vervelende mail ontvangen uit wijk Zilvermeer: toegezegd dat met hen zou worden gesproken, is niet gebeurd; er zouden ook verkeersmetingen zijn gedaan op de Kluiverboom, maar dan in de Voorjaarsvakantie 2008; graag duidelijkheid hierover.

### Wethouder van Schie

- Plannen kunnen op groot draagvlak rekenen, scholen zijn bij voorbereiding betrokken, wordt soms wat wisselend beleefd.
- Centraal coördinatiepunt is inderdaad antwoord op vraag om regie door schoolbesturen; die regie gebeurt vanuit de voorstellen die door schoolbesturen zelf worden gedaan, zij zijn initiatiefnemers
- De verwachting is dat er komende maand meer duidelijkheid komt over evt. samenwerking tussen Rölingcollege en Werkmancollege.
- Volgens planning moeten sportgebouwen als eerste opgeleverd worden, moet lukken.
- De kosten voor 'Noordoost' zijn nu echt in beeld, voor 'West' zitten we nog in eerder stadium maar ervaringen met 'Noordoost' wel doorvertaald naar 'West', dus als het goed is beeld reëel.
- Locatie 'West' inderdaad ruim, biedt mogelijkheid voor aanhaken van anderen, samenwerking met ROC's moet in beeld blijven.
- Binnenkort nieuw overleg over convenant 'Kenniss om te delen'; belangrijk om afspraken die nog niet geheel gerealiseerd zijn (bijv. ongedeelde VMBO) te continueren; en om impuls te geven aan samenwerking VMBO – MBO; betrekken scholen bij naschoolse activiteiten / recreatieve deel.
- Versnelling 'West' is lastige zaak vanwege nieuwe WRO; als het kan gaan we het doen.
- We gaan opnieuw bezien of één gymzaal voor 'West' voldoende is.
- Gymzalenonderzoek komt binnenkort gereed en wordt voor zomer aan raad toegezonden.
- Verhuizing Mondriaan naar Melissegweg is geregeld
- Voorlopig gedeeltelijke verharding parkeerterrein is praktische keuze i.v.m. bouwverkeer.

*Raadsvoorstel gaat conform naar de raad van 25 maart a.s.*

### B.4. Collegebrief Tussenevaluatie 'Opgroeien in balans'

#### Schlebusch (SP)

- van belang om als raad professionals gewoon hun werk te laten doen, mede t.b.v. continuïteit; raad moet kaders stellen, gaat vooral om het beschikbaar stellen van middelen t.b.v. professionals
- eens met klankbordgroep om net als bij Gezonder Zorgen met de professionals te overleggen wat de prioriteiten zijn, wat er moet gebeuren; zo als raad meegenomen worden om te kijken of het goed loopt; voor SP zijn prioriteiten dat je professionals professionaliteit gunt en dat er schijven uitgaan (bijv. één aanspreekpunt)
- college spreekt op abstract niveau over noodzakelijke samenhang tussen projecten, maak dat nou gewoon concreet, breng mensen om de tafel, dan ook geen monitor nodig, je krijgt door zulke gesprekken vanzelf helder wat wel en niet werkt (niet vluchten in allerlei onderzoeken)



## Verslag raadsce. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

### **Koops (CDA)**

- begrip voor ingewikkeldheid van regierol van gemeente, daar zitten ook de nodige risico's; in volgende beleidsnota meer aandacht voor, nu alleen genoteerd zonder aan te geven wat men er mee wil en tot welke consequenties dat leidt
- graag op termijn meer informatie over zgn. Groningse visie op harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen
- komt betere afstemming wat betreft samenwerking in keten jeugdzorg, maar grote vraag is wie regierol gaat voeren
- resultaten op de zes thema's zien er goed uit; wel zorg om stijging overgewicht in groep 9-11 jarigen (tandje erbij?)
- evaluatie geeft goede aanknopingspunten voor volgende beleidsnota, kan klankbordgroep z'n voordeel mee doen

### **Hazewinkel (PvdA)**

- tussenevaluatie biedt goed overzicht, prima uitgangspunt voor nadenken over nieuwe nota
- goed om komende jaar veel te praten met mensen die ermee aan de slag moeten, kijken hoe je samen tot goede oplossingen komt; heel belangrijk ervoor te zorgen dat het zoveel mogelijk gaat om uitvoering, dat er niet allerlei tussenlagen gecreëerd worden als je op zoek gaat naar nieuwe samenwerkingsverbanden
- noemt als prioriteiten: wat moet er met de regierol van de gemeente gebeuren m.b.t. passend onderwijs, Centra Jeugd en Gezin en jeugdzorg
- vindt dat er niet alleen met professionals, maar vooral ook met ervaringsdeskundigen (o.a. jongeren zelf!) gesproken moet worden; integraal jeugdbeleid gaat niet alleen over het oplossen van problemen, maar ook gewoon over wat we allemaal voor en met jeugd en jongeren willen gaan doen, en daar hebben zij zelf ook genoeg ideeën over.

### **Postma (GL)**

- goed idee om Lokaal Educatieve Agenda en Integraal Jeugdbeleid meer te integreren tot Groningse Jeugdagenda
- als prioriteiten noemt zij: versterking VMBO (overgang naar MBO, voorkomen van uitval), bestrijding taalachterstanden, kinderen en armoede, speelruimtebeleid, gezondheid en leefstijl, brede scholen in het VO, zorg voor leerlingen / jongeren die het moeilijk hebben (schoolmaatschappelijk werk, rapport Winsemius), stimuleren van ouderbetrokkenheid / opvoedingsondersteuning (o.a. CJG) > 'er vroeg bij zijn' als overkoepelend thema (komen we later samen met CU op terug)

### **Jongman (CU)**

- er staat in de tekst dat er al zes CJG's zijn, maar vertel je dat aan mensen in de stad dan weet niemand er iets van, waarom geeft college daar niet meer bekendheid aan?
- vóór Jeugdmonitor om stellingen in het stuk (bijv. 'met straathoekwerk weten we veel jongeren te bereiken') te onderbouwen
- vindt regierol gemeente belangrijk
- noemt als overkoepelend thema: "op tijd investeren in onderwijs en opvoeding", oftewel: veel aandacht voor thuis, opvoedingsondersteuning, taalachterstanden, peuterspeelzalen
- eens met gesprekken met betrokkenen en experts uit het veld
- Groningse Jeugdagenda als omvattend kader goed voorstel

### **De Vries Schultink (S&S)**

- samenhang van projecten / beleid
- pleit voor het betrekken van de jongeren zelf bij het formuleren van jeugdbeleid
- stedelijke jeugdagenda kan goed instrument worden, wel overzichtelijk houden, moet geen papieren draak worden
- aandacht voor regierol

### **Wethouder van Schie**

- concludeert dat de oude thema's nog steeds worden herkend en wijst op het belang van continuïteit; dat betekent dat de raad selectief moet zijn en goed moet nadenken over de sturing die zij kan geven aan de budgetten waar zij over gaat

## Verslag raadsie. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

### B.5. Collegebrief Stichting nieuwe openbare basisschool in de wijk Reitdiep

#### Koops (CDA)

- collegebrief leek te zeggen dat er nog geen sprake was van samenwerking openbaar en christelijk onderwijs in Reitdiep - is toch gepasseerd station?
- is genoemde telling alleen openbaar of incl. christelijk?
- hoe zit het met betrekken buurtorganisaties m.b.t. faciliteiten in de school?

#### Wethouder Van Schie

- brief had betrekking op aanvraag voor stichting van openbare school; alle scholen waren in gelegenheid aanvraag te doen, alleen openbare heeft dat gedaan; er is echter ook sprake van dislocatie chr. school De Hoeksteen, zodat samenwerking tot stand kan komen;
- telling had alleen betrekking op openbaar onderwijs;
- uiteraard worden buurtorganisaties betrokken, is apart traject naast traject met ouders.

### B.6. Sporthal Zuid

#### Wethouder Van Schie

- meldt dat er naast de Gomarus-variant en de LiquidCity-variant nu gesproken wordt over een derde variant, waarbij ook het Noorderpoortcollege betrokken is; deze gesprekken zijn nog niet afgerond, men hoopt in april een conclusie te kunnen trekken.

#### Klijnsma (GL)

- we praten hier al lang over, er is nu wel enige haast geboden; als we in april meer horen, is dat dat alleen een beginselverklaring (we willen er samen uitkomen) of krijgen we al een eerste indruk van het plan dat er ligt; en wat is het tijdspectief als alles positief verloopt (wanneer start, wanneer eerste resultaten)?

#### Wethouder Van Schie

- als er in april duidelijkheid is, betekent dat dat we kunnen zeggen: we denken aan die en die ontwikkelingen op die en die plaats met die en die consequenties; daarna moeten wel alle andere procedures nog beginnen (stedenbouwkundig plan, bouwplan, bestemmingsplan etc), en dat gaat niet zomaar, nu nog geen planning op los te laten (hooguit hele ruwe, we zullen poging wagen...)
- college was vorig jaar al klaar voor LiquidCity-variant, maar op verzoek van raad hebben we er nog eens naar gekeken en ligt er nu een derde variant; ondertussen ook in ander tijdsgewricht; snel besluit heel belangrijk, maar niet af te dwingen

### C.1. Ingekomen stukken en stukken ter kennisname

Stadspartij verzoekt agendering van de brief van PKC'83 en de collegebrief over de moties m.b.t. de cultuurnota. In overleg wordt besloten dat de brief van PKC'83 wordt betrokken bij de bespreking van de sportnota in mei.

### C.2. Vaststelling verslagen 14 januari en 4 februari

conform vastgesteld

#### Toezeggingen:

#### Wethouder Van Schie

- zal uitzoeken hoe het zit met een evt. alternatief na bouwstop Kids en de commissie z.s.m. informeren.

## Agenda raadsce. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009

### RAADSCOMMISSIE ONDERWIJS EN WELZIJN

**Voorlopige agenda:** O&W nr. 09/3  
**Datum:** 11 maart 2009  
**Tijd:** 20.00 – 22.30 uur  
**Plaats:** Oude raadzaal  
**Voorzitter:** D. Jager  
**Commissiegriffier:** Wolbert Meijer ☎ 367 7726  
**E-mail:** w.meijer@griffie.groningen.nl

#### A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda
- A.3. Vaststelling LTA en lijst moties en toezeggingen
- A.4. Conformstukken
  - Raadsvoorstel Bouw sporthal Lewenborg
- A.5. Rondvraag

#### B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Collegebrief Gunning in erfpacht en opstal Praediniussingel 59/59a vm. Natuurmuseum
- B.2. Raadsvoorstel Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen i.c.m. Collegebrief Handboek Governance
- B.3. Raadsvoorstel Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO Noordoost en West
- B.4. Collegebrief Tussenevaluatie 'Opgroeien in balans'
- B.5. Collegebrief Stichting nieuwe openbare basisschool in de wijk Reitdiep
  - *1-minuutinterventie*
- B.6. Sporthal Zuid (mondeling)
  - *1-minuutinterventie*

#### C. HUISHOUDELIJK DEEL

- C.1. Ingekomen stukken en stukken ter kennisname
- C.2. Vaststelling verslagen 14 januari 2009 en 4 februari 2009

Bij commissievergaderingen kunt u gebruik maken van het spreekrecht bij de inhoudelijke agendapunten en de rondvraag. U krijgt dan drie minuten de gelegenheid de raadsleden te vertellen hoe u over een onderwerp denkt. Voor aanmelding en informatie kunt u terecht bij de commissiegriffier.

## **Agenda raadsce. Onderwijs en Welzijn 11 maart 2009**

### **Collegedebat Stichting nieuwe openbare basisschool in de wijk Reitdiep.**

Besprekingspunten CDA-fractie:

1. De CDA fractie veronderstelt dat het in deze brief uitsluitend om de formele aspecten gaat voor het oprichten van een openbare school (dit met het oog op de verkrijging van een brin-nummer). Omdat over de samenwerking met het bijzonder onderwijs in deze brief geen krachtige uitspraken worden gedaan, wil de CDA fractie weten/bevestigd zien dat uitgangspunt is dat de nieuwe school wordt gebouwd voor zowel het openbaar als bijzonder onderwijs.
2. Is het correct dat bij een verondersteld leerlingaantal van 328 het gaat om leerlingen zowel voor het openbaar als het bijzonder onderwijs gezamenlijk?
3. Een punt dat niet in deze brief aan de orde is maar wel op de school Reitdiep betrekking heeft en dat is de participatie van bewoners bij de ontwikkelingen van het schoolgebouw. De wethouder heeft dit afgewezen (we kennen haar brief) omdat het om schoolse zaken zou gaan, maar de bewoners hameren op inbreng van buurtfaciliteiten en verwijzen naar het convenant tussen gemeente en bewonersorganisaties. Wat voor vervolgstappen kunnen we van het college verwachten?

## Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenborg

### RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: WSR 09.1803189

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Bouw sporthal Lewenborg

Groningen,

Aan de raad,

### Inleiding.

In het voorjaar van 2007 is sporthal Lewenborg voor een belangrijk deel door brand verwoest. De sporthal ligt in het centrum van Lewenborg, waar op dit moment nieuwbouw en herstructureringen plaatsvinden. In deze plannen was ook voorzien om de bestaande sporthal te integreren met woningbouw en commerciële ruimten. Hiertoe hadden woningcorporatie IN en de gemeente Groningen met het oog op de wijkcentrumvernieuwing van Lewenborg een samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten. Dit heeft er toegeleid dat het voorliggende plan de realisatie van een in feite nieuwe sporthal in combinatie met 40 appartementen en nevenvoorzieningen omvat. Woningcorporatie IN (die per 1 januari 2009 is gefuseerd met twee andere corporaties en vanaf die datum Lefier heet) ontwikkelt en realiseert dit complex; de dienst OCSW van de gemeente Groningen is opdrachtgever voor de sporthal en neemt na oplevering deze in exploitatie.

Naast het feit dat de wijk Lewenborg weer de beschikking heeft over een sporthal, zal de bouw van de sporthal een bijdrage moeten leveren aan de kwaliteit van het centrumgebied.

### Afspraken.

Om zo snel mogelijk duidelijkheid te hebben over prijs en kwaliteit is ervoor gekozen afspraken met Lefier te maken op basis van Design & Build. Dit betekent dat een overeenkomst met Lefier wordt gesloten die gebaseerd zal zijn op een gedetailleerd Programma van Eisen (PvE), een Voorlopig Ontwerp (VO) en een Plan van Aanpak (PvA). Lefier draagt zorg voor de verdere voorbereiding, de aanbesteding en realisatie van de sporthal. Voor deze activiteiten geldt een vaste aanneemsom. Het voordeel van deze aanpak is dat de gemeente reeds in een vroeg stadium duidelijkheid heeft over de kosten en in de loop van het project niet geconfronteerd kan worden met extra kosten, voor zover dat binnen de contractuele afspraken is vastgelegd. Eén van de afspraken is dat de gemeente het Definitief Ontwerp (DO) en het Uitvoeringsontwerp (UO) beoordeelt en tijdens de uitvoering toeziet op de gerealiseerde kwaliteit.

## Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenborg

2

Deze afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst tussen de gemeente Groningen en de woningbouwcorporatie Lefier.

De sloop van de oude sporthal, de sportinventaris en de gebruikersvoorzieningen zijn buiten de overeenkomst met Lefier gelaten. De sloop is inmiddels mede uit veiligheidsoverwegingen zo goed als afgerond. De overige voorzieningen worden in samenspraak met de gebruikers voorbereid en als afzonderlijke percelen door de gemeente aanbesteed en gegund.

### **Organisatie en coördinatie.**

Binnen OCSW is een coördinatieteam verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. Het coördinatieteam neemt, nadat de design&build-overeenkomst getekend is, besluiten in alle zaken die het project aangaan, binnen de door de formele opdrachtgever vastgestelde randvoorwaarden.

Daarnaast is er een projectteam. Het projectteam stelt tijdens de contractfase alle documenten op die onderdeel moeten uitmaken van de af te sluiten design&build-overeenkomst. Tijdens de voorbereidingsfase bespreekt het projectteam de resultaten van de verdere uitwerkingen van het VO (DO+UO) en de beoordelingen daarvan. En gedurende de realisatiefase bespreekt het projectteam de bevindingen van de kwaliteitsbeoordeling.

In het projectteam neemt naast medewerkers van de dienst OCSW ook Lefier deel.

### **Planning.**

Lefier heeft een taakstellende planning opgesteld. Deze gaat uit van oplevering van de sporthal in juni 2010, waarmee zeker gesteld wordt dat de gebruikers na de zomervakantie van 2010 de sporthal Lewenborg weer in gebruik kan nemen.

In het eerste kwartaal van 2011 zal het bouwproces worden afgesloten en zullen we bij u terugkomen met de nacalculatie.

## Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenborg

3

### Financien.

Lefier heeft een plan in gedachten dat uitgaat van nieuwbouw op de bestaande fundering. Sport- en beheertechnisch heeft dit grote voordelen en daarmee kan de sporthal ook stedenbouwkundig beter worden ingepast.

Met de realisatie van de sporthal zijn de volgende investeringskosten gemoeid:

	TOTALE INVESTERINGS- KOSTEN	CONTRACT LEFIER	EIGEN BEHEER OCSW
00 Locatiegebonden kosten/sloopkosten	100.000	0	100.000
10 Bouwkundige werken	1.962.752	1.962.752	0
20 Installaties	549.610	549.610	0
30 Vaste inrichting ( <i>incl. sportinventaris</i> )	200.000	0	200.000
40 Terrein	0	0	0
50 Gebruikersvoorzieningen	50.000	0	50.000
60 Advieskosten ( <i>inclusief toezicht</i> )	271.220	271.220	0
70 Leges/Verzekeringen/Diversen	60.000	60.000	0
90 Onvoorzien/reserve	90.000	0	90.000
99 Interne projectleidingskosten	10.000	0	10.000
100 Prijswijziging	-120.362	-120.362	0
111 Additionele kosten	70.054		70.054
112 Aanpassing oorspronkelijk PvE	-201.678	-170.137	-31.541
999 Bijdrage Lefier	-419.000	-419.000	
<b>TOTAAL (prijspeil 1 januari 2009)</b>	<b>2.863.320</b>	<b>2.374.807</b>	<b>488.513</b>

Toelichting.

### Aanpassing oorspronkelijk PvE.

In goed overleg met Lefier is nog eens kritisch gekeken naar het oorspronkelijk PvE. Door een aantal maatregelen (bijvoorbeeld geen systeemplafonds in was- en kleedruimten) hebben we de kosten met € 201.678,- kunnen terugbrengen.

### Bijdrage Lefier.

Lefier draagt € 419.000,- bij in de kosten van de sporthal, met name omdat groot belang wordt gehecht aan een goede functionele en technische integratie tussen de sporthal en de appartementen.

## Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenberg

4

### Dekking.

Dekking voor vorengenoemde posten wordt verkregen met de volgende componenten:

OMSCHRIJVING	BEDRAG [€]
Verzekeringsuitkering	1.943.000
MIOP	250.000
ISV	600.000
Betere exploitatie	70.000
<b>TOTAAL</b>	<b>2.863.000</b>

- De verzekeringsuitkering bedraagt € 2.028.000,--. We houden rekening met een bedrag van € 85.000,-- aan frictiekosten (vervoer + huur ten behoeve van met name scholen die elders ondergebracht moeten worden). Resteert voor de herbouw een beschikbaar bedrag van € 1.943.000,--.
- Op 17 december 2008 is door uw raad € 250.000,-- vanuit de MIOP beschikbaar gesteld voor de herbouw door middel van een dotatie aan de bestemmingsreserve herbouw sporthal Lewenberg.
- Bij de vaststelling van de begroting 2009 door de gemeenteraad zijn de beschikbare middelen gealloceerd. Voor de besteding van dat bedrag zie de specificatie in de gemeentebegroting 2009, boekwerk 1, blz. 266. Uit die middelen is een bedrag van € 600.000,-- bestemd voor de herbouw van sporthal Lewenberg. Wij vragen u om dit bedrag voor de herbouw definitief beschikbaar te stellen. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording dient ook dit bedrag te worden gedoteerd aan de bestemmingsreserve herbouw sporthal Lewenberg.
- Wij verwachten door een nieuwe goed geoutilleerde en energiezuinigere sporthal een verbetering in de exploitatie te realiseren (onderhoud, energie). Hoeveel dat precies zal zijn is onderwerp van nader onderzoek, maar een besparing van € 5.000,-- op jaarbasis is zeker haalbaar. Dit levert een extra investeringsruimte op van € 70.000,--.

### Begrotingwijziging

Financiële begrotingswijziging (exploitatie)				Toevoeging		Onttrekking		Saldo
I/S	Lasten	Baten	Saldo	reserve	reserve	Saldo		
6.17 Sportaccommodaties: nieuw beleid	I			0	600		-600	
9.03 Concernstelposten	I	-600		600			600	
<b>Totaal begrotingswijziging</b>		<b>-600</b>	<b>0</b>	<b>600</b>	<b>600</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	

Financiële begrotingswijziging (investering)				Saldo
I/S	Lasten	Baten	Saldo	
Herbouw sporthal Lewenberg	I	2.863		-2.863
Verzekeringsuitkering	I		1.943	1.943
<b>Totaal investeringskredieten</b>		<b>2.863</b>	<b>1.943</b>	<b>-920</b>

Tijdsplanning krediet: 2009-2010



## Raadsvoorstel - Bouw sporthal Lewenborg

5

### **Risico's.**

- De door Lefier afgegeven planning is ambitieus, maar voor zover op dit moment te overzien haalbaar.
- De bodem wordt in het kader van vergunningverlening op verontreiniging onderzocht. Daaruit kunnen saneringsmaatregelen voortvloeien.

### **Communicatie.**

Omdat de bouw van de sporthal een onderdeel is van een totaal bouwplan van het hele centrumgebied in de wijk Lewenborg zullen alle communicatieactiviteiten opgenomen worden in een over-all communicatieplan.

Wij zijn ons bewust van het feit dat interne en externe communicatie een belangrijk middel is om het draagvlak voor de sporthal te vergroten. Daarmee is communicatie één van de kritische factoren voor het slagen van dit project. Goede en zorgvuldige informatievoorziening is tijdens het gehele traject belangrijk. Een continue dialoog met betrokken partijen zal ervoor zorgen dat de nieuwe sporthal zo goed mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van gebruikers en betrokkenen. Hierover zijn reguliere overleggen gepland gedurende de projectperiode. Tevens zal er een voorlichtingsavond voor geïnteresseerden worden belegd waar o.a. de inrichting en de sportinventaris in samenspraak met betrokkenen zal worden vastgesteld. Op dit moment wordt een communicatieplan met betrekking tot de sporthal voorbereid.

Dit communicatieplan zal uiteindelijk geïntegreerd worden in het over-all communicatieplan.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. een krediet van € 2.863.000,-- beschikbaar te stellen voor de voorbereiding en realisatie van een nieuwe sportaccommodatie in het centrum van Lewenborg;
- II. dit krediet te dekken uit € 1.943.000,-- verzekeringsuitkering, € 250.000,-- uit de Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplanning WSR, € 70.000,-- uit voordeel exploitatie en € 600.000,-- uit de in de gemeentebegroting 2009 beschikbare ISV-middelen voor de herbouw van sporthal Lewenborg;
- III. de gemeentebegroting 2009 dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders  
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

## Raadsvoorstel - Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen

### **RAADSVOORSTEL:**

2008-2009

Ons kenmerk: OS 09.1811817

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen.

Groningen,

Aan de raad,

### **Inleiding.**

Voor u liggen de statuten van de Stichting Openbaar Onderwijs Groningen. Deze statuten vormen het fundament van de zelfstandige bestuursvorm voor de openbare scholen in de stad. Een verzelfstandiging waartoe u 24 september 2008 heeft besloten (OS 08.1664070).

De statuten zijn gemaakt door de projectgroep Kwartiermaken, waarin rectoren en directeuren van scholen, vertegenwoordigers van de medezeggenschapsorganen, medewerkers van de gemeente en externe deskundigen zijn vertegenwoordigd.

### **Proces.**

De projectgroep Kwartiermaken heeft in een tiental bijeenkomsten de nu voorliggende statuten opgesteld. Als moederdocument is een landelijk gangbare, oorspronkelijk door VOS/ABB opgestelde, versie gebruikt. Deze versie is door de projectgroep, uitgaande van het raadsbesluit over de verzelfstandiging, vertaald naar de Groningse situatie.

De bijeenkomsten kenmerkten zich door een zeer constructieve, doelgerichte en in goede sfeer verloopende discussie en grote inbreng van alle leden van de projectgroep. Dit is de reden dat de voorliggende statuten een groot draagvlak hebben van het onderwijsveld.

We hebben de statuten ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsorganen van primair en voortgezet onderwijs.

De reactie van de GMR'en zult u separaat voorafgaand aan uw besluit ontvangen.

### **De statuten.**

De statuten van de Stichting Openbaar Onderwijs Groningen hebben we, zoals gezegd, helemaal toegesneden op de Groningse situatie, zoals door uw raad in het besluit van september 2008 is vastgelegd.

Concreet betekent dit, dat u naast uw wettelijke taak beslist over de benoemingen van het College van Bestuur, de benoemingen van de Raad van Toezicht goedkeuring verleent aan de begroting en toezicht houdt op de onderwijskwaliteit.

In de statuten is de rolverdeling tussen uw raad, de Raad van Toezicht en het College

## Raadsvoorstel - Statuten Stichting Openbaar Onderwijs Groningen

2

van Bestuur zo helder mogelijk beschreven en vastgelegd. U vindt deze beschrijvingen in artikel 5, 6 en 7, artikel 10, 11 en 12, en artikel 16 en 19.

Nadat de statuten zijn vastgesteld, zullen wij starten met de werving van de leden van de Raad van Toezicht en de leden van het College van Bestuur.

Voor de specifieke taken en functie verwijzen we u naar het Handboek Governance, dat u van ons ter kennisname zult ontvangen.

Voor de volledigheid zullen de statuten van de Stichting Openbaar Onderwijs, na vaststelling door uw raad, aan genoemd Handboek worden toegevoegd.

Wij stellen u voor te besluiten:

de statuten voor de Stichting Openbaar Onderwijs Groningen vast te stellen.

Burgemeester en wethouders  
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

### RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: OS 09.1832167

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO Noordoost en West

Groningen,

Aan de raad,

In het najaar van 2007 hebben wij u een rapportage voorgelegd met betrekking tot de nieuwe huisvesting voor het VMBO in onze stad. Vervolgens heeft u eind januari 2008 het Stedenbouwkundig Plan "Scholencampus en voetbalvelden Lewenborg" vastgesteld. Met deze vaststelling zijn de inhoudelijke contouren en begrenzingen aangegeven voor de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor het gebied gelegen tussen het fietspad Langsrij en de Oostelijke Ringweg.

In 2008 zijn vervolgens de volgende werkzaamheden verricht:

1. de voorbereiding en aanleg van twee nieuwe kunstgrasvelden voor de FC Lewenborg en de toekomstige leerlingen van de VMBO-boulevard Noordoost. Deze realisatie is binnen de gestelde inhoudelijke en financiële kaders tot stand gebracht en separaat krijgt u binnenkort daarover een nacalculatie.
2. Het in overleg met de betrokken partijen uitwerken van een definitief ontwerp voor het sportgebouw waarin zijn opgenomen faciliteiten voor de FC Lewenborg en gymzalen voor VMBO-boulevard Noordoost.
3. Het in overleg met de betrokken partijen uitwerken van een definitief ontwerp voor het schoolgebouw waarin zullen worden gehuisvest het VMBO voor openbaar en christelijk onderwijs en een nieuwe praktijkschool voor openbaar onderwijs.
4. Het ontwerpen van een overall inrichtingsplan voor de nieuwe VMBO-boulevard.

In de loop van 2008 hebben wij u verscheidene keren over de voortgang geïnformeerd. Daarvoor verwijzen wij naar de verschillende brieven, die wij u hebben voorgelegd en de presentatie van het ontwerp aan, en discussie met, de raadscommissie in december. In deze laatste discussie hebben wij uitvoerig van gedachten gewisseld over de mogelijkheden voor synergie in het nieuwe gebouw en hebben wij u de flexibele bouw in beeld gebracht. Daarmee is tevens getoond dat het ontwerp van het gebouw in belangrijke mate ondersteunend is aan de inhoudelijke en organisatorische ontwikkelingen binnen het VMBO.

Voorts hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot de nieuwe VMBO in West. Zoals u weet, hebben we op verzoek van en in goed overleg met het

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO ...

2

betreffend schoolbestuur besloten mee te werken aan de realisering van deze nieuwe VMBO op een andere locatie aan de westzijde van de stad.

Thans, en daar zijn wij verheugd over, verzoeken wij u kredieten beschikbaar te stellen voor:

- de bouw van én het sportgebouw én het schoolgebouw in Noordoost;
- de voorbereiding van de nieuwe VMBO in West.

In totaal investeren wij ruim 38 miljoen euro. Wij vinden het van groot belang te investeren in goed VMBO- en praktijkonderwijs. We zijn dan ook blij dit juist nu voor deze doelgroep te kunnen doen. We hopen hiermee eveneens in deze tijd van recessie een extra impuls te kunnen geven aan de bouw.

In het navolgende gaan wij nader in op:

1. twee nieuwe gebouwen in Noordoost;
2. bouwkosten Noordoost;
3. omgevingsplannen en bewonersbetrokkenheid;
4. procedures en tijdspaden;
5. maatregelen met betrekking tot duurzaamheid;
6. complexiteit VMBO Noordoost;
7. financiële doorvertaling Noordoost naar West;
8. voortgang in West;
9. financieel totaaloverzicht;
10. begrotingswijziging.

### **1. Twee nieuwe gebouwen.**

#### Het sportgebouw.

Het sportgebouw zal gaan bestaan uit club- en kleedaccommodatie voor de FC Lewenborg en drie gymzalen. Door deze combinatie en de bereidheid tot samenwerking van de verschillende partijen is een hoge mate van efficiëntie bereikt.

Zo worden de kleedkamers bij de gymzalen ook gebruikt door de FC Lewenborg en worden de scheidsrechtersruimten door de week ook gebruikt door de docenten.

Het ontwerp met inbegrip van de positionering van de drie gymzalen en de uitwerking op detailniveau is in goed overleg met het bestuur van de FC Lewenborg en de direct betrokkenen uit het onderwijs tot stand gekomen. Daarbij is uiteraard rekening gehouden met een goede compartimentering van het gebouw gelet op de verschillende gebruikers.

Voor de verdere informatie over het ontwerp van het sportgebouw wordt verwezen naar bijlage 1.

Voorts wordt opgemerkt dat de doorvertaling naar aanbestedingsgerede bestekken in volle gang is. De aanbesteding zal vervolgens in de komende twee maanden overeenkomstig de regelgeving worden afgewikkeld. De bouw kan dan starten in april/mei. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat het traject tot het verkrijgen van een bouwvergunning niet tot stagnatie leidt. Gegeven de blijvende weerstand in de buurt (zie ook overleg met buurt- en bewonersorganisatie) kan vertraging nog niet worden uitgesloten. Tot slot wordt opgemerkt dat het overleg om te komen tot adequate beheerafspraken tussen de besturen van de FC Lewenborg en de scholen en de dienst OCSW is gestart. Voor de oplevering van het nieuwe gebouw en de ingebruikneming zal een en ander zijn

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO ...

3

uitgewerkt in samenwerkings- en beheercontracten.

### Het schoolgebouw.

Het schoolgebouw gaat huisvesting bieden aan drie scholen met een capaciteit van in totaal 850 leerlingen. Het ontwerp is zodanig dat ontwikkelingen in het onderwijs, verdergaande samenwerking tussen de scholen en fluctuaties van leerlingenaantallen tussen de scholen kunnen worden opgevangen. Bij de totstandkoming van het ontwerp, alle daarin te maken keuzes met betrekking tot de positionering van de verschillende ruimten ten opzichte van elkaar en de detaillering van het ontwerp op gebruikersniveau is/wordt uitvoerig binnen de verschillende onderwijsinstellingen overleg gevoerd. Het mag gezegd dat dit een intensief, tijdrovend en complex traject is. Immers, in het nieuwe schoolgebouw gaan straks (delen van) 6 huidige school-locaties een plek krijgen. Het resultaat mag er echter wezen en binnen de scholen groeit het enthousiasme gestaag. Voor de verdere informatie over het ontwerp van het schoolgebouw wordt eveneens verwezen naar bijlage 1.

De uitwerking op detailniveau zal binnenkort afgerond worden, waarna de doorvertaling op besteksniveau zal plaatsvinden. De Europese aanbestedingsprocedure zal binnenkort van start gaan. De planning is er op gericht kort na de zomer de bouwwerkzaamheden te starten.

Ook hierbij geldt dat het traject voor het verkrijgen van een bouwvergunning loopt, maar dat eventuele stagnatie nog niet kan worden uitgesloten.

### **2. Bouwkosten.**

De totale bouwkosten van de beide gebouwen samen worden geraamd op afgerond 19,7 miljoen euro inclusief BTW.

In onderstaand overzicht zijn deze kosten onderverdeeld naar een aantal kosten soorten.

	Schoolgebouw		Sportgebouw (accom. FC. +3 gymz.)	totaal
	VMBO	Star Numan		
<b>Bouwkundige+installatietechnische kosten (*)</b>	7.753	2.673	3.139	13.565
<b>Maatregelen duurzaamheid</b>	1.430	480	130	2.040
<b>Totaal kale bouwkosten</b>	9.183	3.153	3.269	15.605
<b>Overige kosten (honoraria, terrein, leges, etc.)</b>	2.513	867	714	4.094
<b>totaal</b>	11.696	4.020	3.983	19.699

(\*) inclusief circa 0,3 miljoen meerkosten i.v.m. duurzame materialen

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

4

De totale bouwkosten zijn geanalyseerd en vergeleken met de in 2007 geraamde kosten. Uit deze analyse blijkt dat de volgende aspecten onderliggend zijn aan de hogere kosten:

1. de langgerekte vorm van het schoolgebouw – uitvloeisel van de voorschriften van het Stedenbouwkundig Plan – heeft geleid tot hogere bouwkosten. Ook de kavel voor het sportgebouw is in relatie tot de maatvoering van gymzalen niet efficiënt. Als gevolg van deze ruimtelijke omstandigheden liggen de bouwkosten circa 10% hoger.
2. De bouwkosten zijn in de periode voorjaar 2007 tot najaar 2008 excessief gestegen met als gevolg gemiddeld 10% hogere prijzen. Recentelijk lijkt als gevolg van de teruglopende economie een neerwaartse trend te ontstaan. Door-rekening van het definitief ontwerp resulteert in een kostenstijging van circa 8%. In hoeverre deze trend doorzet en tot lagere aanbestedingsresultaten leidt, is nog niet te voorzien.
3. Onze doelstellingen met betrekking tot duurzaamheid leiden tot extra investeringen van afgerond 2 miljoen euro. Het overgrote deel van deze extra investeringen heeft betrekking op installatietechnische werkzaamheden. Voor een beperkt deel betreft het bouwkundige aanpassingen. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat ook de keuze voor duurzame materialen op meerdere onder-delen tot hogere kosten heeft geleid. Deze meerkosten zijn globaal becijferd op 0,3 miljoen euro.

In bijlage 2 wordt aangegeven hoe de relatie ligt met de eerder in het najaar 2007 gegeven financiële opstelling.

Het sportgebouw vergt een totale investering van 3,983 miljoen euro.

Bij eerdere besluitvorming met betrekking tot de realisatie van de (V)MBO-boulevard is reeds 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld. Voorts is met de vaststelling van het Programma 2009 Onderwijshuisvesting op 17 december 2008 0,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de gymzaal in verband met de nieuwe Star Numanschool. Daarom is thans voor de realisering van het sportgebouw een aanvullend uitvoeringskrediet benodigd van 1,983 miljoen euro.

De dekking voor het resterende krediet van 1,983 miljoen euro wordt gevonden binnen het totaal van de middelen die beschikbaar zijn en komen voor de VMBO-huisvesting in het kader van "Kennis om te delen".

Het schoolgebouw vergt een investering van in totaal 15,716 miljoen euro (VMBO 11,696 plus Star Numanschool 4,02). Bij eerdere besluitvorming met betrekking tot de realisatie van de (V)MBO-boulevard is reeds 0,9 miljoen euro beschikbaar gesteld ten behoeve van de voorbereiding van de VMBO-school. Daarnaast is in het kader van Programma 2008 Onderwijshuisvesting een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van 0,1 miljoen euro ten behoeve van de nieuwe Star Numanschool en is op 17 december 2008 in het kader van Programma 2009 Onderwijshuisvesting een krediet van 2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de bouw van deze school. Bij de vaststelling van het Programma 2010 Onderwijshuisvesting in december 2009 zal een laatste tranche voor de nieuwbouw van de Star Numanschool van 1,5 miljoen euro beschikbaar komen (opgenomen in het IHP).

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

5

De dekking voor het resterende krediet van 11,216 miljoen euro wordt gevonden binnen het totaal van de middelen die beschikbaar zijn en komen voor de VMBO-huisvesting in het kader van "Kennis om te delen".

NB. Het budget voor de Star Numanschool via het Programma 2009 respectievelijk 2010 is lager dan het geraamde bouwbudget voor de Star Numanschool (4,02 minus 0,1 minus 2 minus 1,5). Het verschil betreft de duurzaamheidsmaatregelen, die toe te rekenen zijn aan het gebouwdeel van de Star Numanschool (zie ook 5. Maatregelen met betrekking tot duurzaamheid).

### **3. Bewonersbetrokkenheid en Omgevingsplannen.**

Bij de ontwerptrajecten voor de gebouwen is zoals gemeld intensief overleg gevoerd met de toekomstige gebruikers. Daarnaast is in december 2008 en in kleiner verband in januari 2009 ten behoeve van de bewoners een informatieavond georganiseerd.

Voorts is in het najaar 2008 de ontwikkeling van de omgevingsplannen gestart.

Het gaat daarbij om én de directe omgeving van de scholen, de schoolboulevard én de parkzone tussen de woonbebouwing en de schoolboulevard. Vergelijkbaar met het overlegtraject bij de opstelling van het Stedenbouwkundig Plan zijn ook nu weer én de scholen én de buurt betrokken bij de ontwikkeling van deze plannen.

Ook nu weer – en daar hebben we veel waardering voor – zijn er meerdere bewoners die nadrukkelijk mee willen denken over hoe hun omgeving er het beste uit kan komen te zien. Daarbij zijn ook bewoners die net zo nadrukkelijk tegen de komst van de scholen zijn. Voorts participeert een vertegenwoordiging van de Scheepsraad in het overleg.

Ook in deze fase verloopt het overleg over de planontwikkeling ondanks het verschil van mening met open vizier en wederzijds respect.

In bijlage 1 is een weergave opgenomen van het overall inrichtingsplan.

Onderdeel van het omgevingsplan is een nieuw parkeerterrein voor de schoolboulevard. Dit parkeerterrein is ook voorwaarde om de huidige overlast van het parkeren in de wijk door leerlingen en bezoekers van het Alfacollege te minimaliseren. Vanuit bewonerszijde wordt reeds lang op een oplossing hiervan aangedrongen. Mede ook in verband hiermee stellen wij alles in het werk om deze parkeervoorziening (in eerste instantie in een eenvoudige half-verharding) nog dit voorjaar aan te leggen. Of dit lukt, is vooral afhankelijk van de afwikkeling van diverse procedures (zie 4. Procedures en tijdspaden).

### **4. Procedures en tijdspaden.**

Voor de realisering van de beide gebouwen zijn diverse vergunningen nodig. Het gaat om bouwvergunningen, kapvergunningen, keurvergunning en inritvergunning.

#### Bouwvergunningen.

In het voorjaar 2008 zijn de procedures gestart voor het verkrijgen van bouwvergunningen voor het sportgebouw en het schoolgebouw. Daartoe is in april eerst een verzoek om vrijstelling ingediend met betrekking tot het vigerende bestemmingsplan onder verwijzing naar onder andere het door u vastgestelde Stedenbouwkundig Plan.

Vervolgens zijn in juni voor beide gebouwen zogenaamde bouwvergunningen eerste fase ingediend. Bij de eerste fase behandeling wordt getoetst met betrekking tot de bestemmingsplantechnische aspecten en de welstand. Voor beide gebouwen is de eerste fase met goed gevolg afgerond.

De bouwvergunning tweede fase voor het sportgebouw is ingediend en in behandeling.



## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

6

Naar verwachting zal de bouwvergunning voor het sportgebouw eind maart/begin april kunnen worden verstrekt. De bouwvergunning tweede fase voor het schoolgebouw wordt naar verwachting eind mei/begin juni ingediend en zal eind augustus/begin september kunnen worden verkregen.

### Kapvergunningen.

Om het sportgebouw te kunnen realiseren zullen enkele bomen in het talud langs de Oude Stadsweg en bij Langszij moeten worden gekapt. Een en ander is in overeenstemming met wat is aangegeven bij het Stedenbouwkundig Plan en de daarbij behorende Boom Effect Analyse. De kapvergunning voor de betreffende bomen en houtopstand is inmiddels verstrekt en de periode voor bezwaarschriften loopt. De te kappen opstand wordt voor de zekerheid gemonitord op broedsel, zodat de kap, gepland in maart, overeenkomstig de Wet Flora en Fauna kan worden afgewikkeld. Voorts is een kapvergunning aangevraagd ten behoeve van het realiseren van het nieuwe parkeerterrein. Ook deze kapaanvraag is overeenkomstig het Stedenbouwkundig Plan en loopt volledig parallel met de kapaanvraag ten behoeve van het sportgebouw.

Wij hebben er expliciet voor gekozen om twee afzonderlijke kapaanvragen te doen, omdat bij bewoners verschillende overwegingen konden zijn met betrekking tot de voors en tegens van het kappen van bomen ten behoeve van respectievelijk het sportgebouw en de parkeergelegenheid. De parkeergelegenheid wordt immers ook aangelegd om de parkeerdruk "vanuit het Alfacollege" op de woonomgeving te verminderen.

### Keurvergunning.

Voor de aanleg van de parkeergelegenheid en in een later stadium het schoolgebouw moeten enkele waterlopen verplaatst worden. Daartoe is een nieuw waterhuishoudkundig plan opgesteld en voor een keurvergunning voorgelegd aan het Waterschap.

### Inritvergunning.

Voor het kunnen benutten van de parkeergelegenheid en voor het bouwverkeer is een aantakking nodig op de Kluiverboom. Een inritvergunning is inmiddels aangevraagd. Het betreft overigens een tijdelijke aantakking omdat in een later stadium met het ongelijkvloers worden van het kruispunt Oostelijke Ringweg/Kluiverboom een definitieve ontsluiting komt.

Al deze vergunningstrajecten worden in hun onderlinge samenhang afgewikkeld en zullen er naar verwachting toe leiden dat de bouwfase van beide gebouwen in respectievelijk voor- en najaar van start kan gaan.

Evenzeer wordt hiermee duidelijk dat bewoners op meerdere fronten hun bezwaren kunnen en zullen indienen. Of een gang naar de kantonrechter en/of de Raad van State tot vertragingen leidt, kan nu nog niet worden beoordeeld.

Als er geen blokkades ontstaan en de bouw van beide gebouwen zonder tegenslagen verloopt, zal het sportgebouw in het voorjaar van 2010 in gebruik kunnen worden genomen en het schoolgebouw tegen de zomer van 2011 worden opgeleverd.

### 5. Maatregelen met betrekking tot duurzaamheid.

Het is natuurlijk ondenkbaar dat bij deze nieuwbouw geen rekening zou worden gehouden met onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. In nauwe samenwerking tussen de dienst OCSW en de Milieudienst is het optimum gezocht en gevonden tussen investeringen en rendement op het gebied van duurzaamheid. Daarbij is een extern adviesbureau betrokken, dat de mogelijkheden om in dit geval te komen tot een duurzame school helder uiteengezet heeft in een stappenplan en voorzien heeft van een afwegingskader.

De volgende aspecten spelen een rol:

- goed binnenmilieu;
- reductie energiegebruik;
- duurzaam materiaalgebruik;
- reductie watergebruik.

Het startpunt voor het keuzetraject zijn de huidige normbudgetten voor onderwijs-huisvesting. Bij dit normbudget moet, gegeven de omvang ervan, worden uitgegaan van conventionele verwarming door middel van radiatoren en een HR-ketel.

De ventilatie kan alleen op natuurlijke wijze plaatsvinden; er wordt niet gekoeld.

Het daarmee te realiseren binnenmilieu is daarmee ontoereikend voor de kwalificatie "een gezonde en frisse school".

De eerste set aan maatregelen betreft derhalve het realiseren van een goed binnenmilieu door:

- toepassing van gebalanceerde ventilatie met warmteterugwinning en
- toepassing van betonkernactivering voor verwarming en voorbereiding op eventueel koeling.

Vervolgens is het maatregelenpakket met betrekking tot reductie van het energie-gebruik aan de orde. Hierbij wordt het vierstappenmodel gevolgd, te weten:

1. reductie energiebehoefte;
2. benutting vrijkomende energie;
3. gebruik duurzame energiebronnen;
4. efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen.

Daarna zijn maatregelen voor het gebruik van duurzame materialen en het terug-brengen van het watergebruik toegevoegd. Tenslotte is nog nader ingezoomd op het ultieme doel "energieneutraliteit". Het wordt al snel duidelijk, dat we te maken krijgen met de afnemende meeropbrengst of anders gezegd het investeringsniveau neemt exponentieel toe ten opzichte van de toegevoegde waarde. Naar onze overtuiging hebben we het optimum bereikt – uiteraard bij de huidige stand van techniek, toepassingsmogelijkheden en kosten – met het beoogde pakket van duurzaamheid-maatregelen. Dit pakket bestaat naast de reeds genoemde set van maatregelen voor een optimaal binnenklimaat uit:

- installatietechnische en bouwkundige maatregelen waarmee de energievraag fors wordt gereduceerd;
- benutting van duurzame energiebronnen door een efficiënt energiesysteem voor warmte- en koudeopwekking door middel van energieopslag en warmtepompen;
- het zoveel mogelijk gebruiken van duurzame materialen zoals bij de buitengevel die merendeels uit gerecycled en weer te recyclen materiaal is opgebouwd;

- het toepassen van een vegetatiedak op een deel van het complex.

Om u een beeld te geven van het type schoolgebouw dat ons met deze totaalset aan duurzaamheidsmaatregelen voor ogen staat, kan de vergelijking getrokken worden met de basisschool in Gravenburg. Alle maatregelen die in dat op milieugebied succesvolle gebouw zijn gerealiseerd, worden in het nieuwe schoolgebouw toegepast met gebruikmaking van moderne maar wel volledig uitgeteste technieken met daarnaast een extra plus door een verder doorgevoerd milieuvriendelijk materiaalgebruik en een vegetatiedak en reductie van het watergebruik.

Wij zijn enthousiast over de uitgebalanceerde benadering om het maximale te bereiken met een optimale inzet van middelen.

In bijlage 3 treft u nadere informatie aan.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat vorenstaande in mindere mate geldt voor en van toepassing is op het sportgebouw. Ook daar zijn wij op zoek gegaan naar het optimum. Bij dit gebouw ligt het optimum geheel anders, omdat het type gebruik niet te vergelijken is met een schoolgebouw. Immers, bewegingsonderwijs wordt uitgevoerd bij andere temperaturen en in totaal andere ruimten. Het optimum in dit gebouw ligt op een geheel ander niveau.

De omvang van het gebouw en de energiebehoefte maken toepassing van bijvoorbeeld een efficiënt energiesysteem voor warmte- en koudeopwekking door middel van energieopslag en warmtepompen volstrekt onhaalbaar. Ook een combinatie met het schoolgebouw is nagegaan, maar bleek onverantwoord hoge investeringen te vergen. Daarom heeft het sportgebouw een adequate basisuitrusting met toevoegingen als daglichtregeling, aanwezigheidsdetectie, en dergelijke om ook bij dat gebouw het maximale binnen de mogelijkheden te realiseren.

Wij zijn van mening dat wij met deze invulling volledig tegemoet zijn gekomen aan de door u ingediende motie met betrekking tot de in uw vergadering van 30 januari 2008, onder nr. 152 aangenomen motie "Duurzame bouw VMBO Noordoost".

### **6. Samenwerking VMBO Noordoost.**

Het traject voor de ontwikkeling van het nieuwe schoolgebouw in Noordoost loopt goed. Niettemin onderkennen we dat de complexiteit van dit ontwikkelingstraject groot is. Het gaat om een nieuw schoolgebouw voor 2 schoolbesturen (CSG en WMOO), 2 soorten onderwijs (VMBO en Praktijkonderwijs) en de herallocatie van één hele school (De Hamrik) en 4 delen van bestaande scholen (Rölingcollege – deel Mondriaan, deel Belcampo; Werkmancollege; Wessel Gansfortcollege).

De aanslag op de onderwijsorganisaties is daarbij fors. Het is evident dat in principe het organiseren van alle input ten behoeve van het bouwproces een schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid is.

Dat geldt natuurlijk ook voor de onderwijsinhoudelijke ontwikkeling. Maar ook wij in onze rol van lokale overheid hebben gekozen voor deze samenhang, omdat er de gezamenlijke overtuiging is dat dit uiteindelijk ten voordele is van het VMBO.

We hebben samen met de schoolbesturen nagegaan wat ons te doen staat om dit traject te faciliteren. Daarbij gaan we uit van een zo groot mogelijke betrokkenheid van de medewerkers van de betrokken scholen. De conclusie is dat voor de aansturing vanuit de schoolbestuurlijke positie één centraal coördinatiepunt noodzakelijk is.

De verschillende partners gaan immers samenwerken en samenwonen in één gebouw.

Hier moeten heldere afspraken onder komen te liggen. We gaan ervan uit dat daarvoor gedurende 2 jaar een budget benodigd is van € 75.000,- per jaar. Een budget waarvoor voor 1/3 de lokale overheid middelen beschikbaar stelt en de gezamenlijke schoolbesturen de overige 2/3. De vormgeving en inrichting van dit centrale coördinatiepunt is een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, maar zij kunnen daarvoor gedurende twee jaar voor een bedrag van € 25.000,- per jaar een beroep op ons doen. Deze kosten zijn binnen het project opgenomen onder incidentele overige lasten. Deze samenwerking maakt deel uit van het convenant "Kennis om te delen" dat per 1 januari jl. formeel is beëindigd. We zijn met de betrokken partners in gesprek over het vervolg. Op specifieke onderdelen willen we het convenant de komende jaren verder doorontwikkelen. Hier komen we in een volgende vergadering op terug. Eén van de partners is het Noorderpoortcollege. In de ontwikkeling van het VMBO Noordoost is rekening gehouden met de plannen van het Noorderpoortcollege. Ook zij werken op dit moment – in overleg met ons – aan de concretisering van bouwplannen.

### **7. Financiële doorvertaling van Noordoost naar West.**

Het ontwerptraject voor de nieuwe VMBO in West is net van start. Dit traject loopt parallel met het traject voor het nieuwe bestemmingsplan.

Hoewel de ontwikkelingen in West nog niet geleid hebben tot een ontwerp dat in financiële zin kan worden doorgerekend, zijn de ervaringen in Noordoost op een verantwoorde wijze te vertalen naar West. Immers, het gaat om een gebouw voor het zelfde soort gebruik en met vergelijkbare programma-eisen.

Voor zowel het schoolgebouw als het sportgebouw in Noordoost geldt dat zo'n 10% van de meerkosten een gevolg is van de vormfactor en 8% een gevolg is van prijsontwikkelingen. Daarnaast zijn de duurzaamheidsmaatregelen een factor van betekenis. Voor de VMBO in West speelt de vormfactor niet. Er is meer ruimte en er spelen geen bijzondere aspecten zoals bij de locatie Noordoost. Bij de doorvertaling van Noordoost naar de situatie in West is hiermee rekening gehouden.

In bijlage 2 treft u deze aan.

De kosten voor West worden geraamd op in totaal 8,27 miljoen euro, exclusief kosten van grond.

### **8. Voortgang in West.**

Bij brief van 3 september 2008 hebben we u geïnformeerd over het initiatief vanuit de CSG om de nieuwe VMBO in West te situeren op het huidige Sportpark Vinkhuizen II. Wij hebben inmiddels een bestemmingsplanprocedure in gang gezet om de locatie Sportpark Vinkhuizen II te benutten voor deze onderwijsvoorziening.

Parallel daaraan is de architect gestart met de eerste ideeontwikkeling voor deze nieuwbouw, waarbij in goed overleg geschakeld wordt tussen de CSG, die optreedt als bouwheer en de beide betrokken gemeentelijke diensten.

Door op deze wijze de bestemmingsplanprocedure en het ontwerptraject gelijktijdig te laten verlopen, kan het tijdsverlies als gevolg van de andere locatie beperkt worden.

Voor de voorbereidende werkzaamheden en de intern gemeentelijke grondtransactie is een krediet benodigd van 1,2 miljoen euro.

Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat de overheveling van de Groninger Boys van Vinkhuizen II naar Vinkhuizen I tijds is afgerond om de herinrichting van Vinkhuizen II als schoollocatie te starten.

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO ...

10

### 9. Financieel totaaloverzicht.

Tot nog toe hebben wij bij elke stap in het traject voor de nieuwe huisvesting van het VMBO een totaaloverzicht gepresenteerd van de financiële stand van zaken. Wij hechten er aan dat ook nu weer te doen.

LASTEN		DEKKING	
<b>Zuid</b>	<b>606</b>	<b>Gemeente</b>	
		Inzet structureel budget	14.465
<b>Noordoost</b>		Opbrengst panden	7.700
Kunstgrasvelden	989	Vrijval kap.lasten afstoten panden	1.000
Omgeving	4.584	Star Numan via programma	4.400
Schoolgebouw (incl. Star Numan)	15.716	2e kunstgrasveld Lewenberg	500
Schoolboulevard	580	Duurzaamheidsimpuls	1.200
Sportgebouw	3.983	Vrijval struct. budget 2007-2011 *)	2.134
	<b>25.852</b>		<b>31.399</b>
<b>West</b>		<b>Schoolbestuurlijke bijdragen</b>	
Grondgebonden kosten	1.000	Voortgezet onderwijs	3.301
Schoolgebouw (incl. gymzaal)	8.270	MBO	1.100
	<b>9.270</b>		
<b>Diversen</b>			<b>4.401</b>
Verrekenbare BTW	-910	<b>Risicobuffer</b>	<b>-1.200</b>
Prijsontwikkeling	82		
Taakstelling aanbesteding	-300		
	<b>-1.128</b>		
<b>Totaal investeringslasten</b>	<b>34.600</b>	<b>Totaal ter dekking kapitaallasten</b>	<b>34.600</b>
Voorfinanciering/kapitaallasten t/m 2011	2.817	Vrijval struct. budget 2007-2011 *)	2.817
Overige incidentele lasten	549	Vrijval struct. budget 2007-2011 *)	549
<b>Totaal exploitatielasten 2007-2011</b>	<b>3.366</b>	<b>Totaal dekking exploitatielasten 2007-2011</b>	<b>3.366</b>
<b>Totaal lasten</b>	<b>37.966</b>	<b>Totaal dekking</b>	<b>37.966</b>

In bijlage 4 treft u een gedetailleerde uitwerking van dit overzicht aan. Daarbij is naast elkaar gezet de financiële situatie in 2007 "Nieuwe VMBO Huisvesting Voortgang en Actualisatie 2007" en de huidige.

Bij het opstellen van deze nota zijn we tot de conclusie gekomen dat de wijze van financiering, zoals wij deze in 1997 van het Rijk hebben overgenomen, herijkt dient te worden. Wij hebben opdracht gegeven tot herijking en om ons daarover te rapporteren. We denken de uitkomsten vóór of net na de zomer aan u voor te kunnen leggen.

#### 9.1 Toelichting op de lasten.

De belangrijkste wijzigingen in de lasten zijn:

1. de toevoeging van nieuwbouw voor Star Numan;
2. de pakketten met betrekking tot het thema Duurzaamheid;
3. de toegenomen bouwkosten;
4. enkele aanpassingen bij de uitwerking van het Stedenbouwkundig Plan;
5. kosten van voorfinanciering.

Door deze ontwikkelingen is het totale uitgavenniveau gestegen naar 38 miljoen euro.

### *Aanvullende toelichting gestegen bouwkosten.*

Hiervoor is aangegeven dat door een aantal oorzaken de bouwkosten van de VMBO's in Noordoost en West aanzienlijk duurder zijn geworden. Het totaal aan meerkosten wordt geraamd op 6,2 miljoen euro. In bijlage 2 treft u de becijfering daarvan aan. Reeds in het voorjaar van 2008 – bij brief van 22 mei – hebben wij onze zorg uitgesproken over de financiën. Hoewel wij toen nog onvoldoende gegevens hadden om adequate bijstellingen te doen, was wel al duidelijk dat de prijsontwikkelingen fors waren. In het najaar van 2008 hebben wij dan ook parallel aan de uitwerking van het voorlopig ontwerp naar definitief ontwerp voor Noordoost naar oplossingen gezocht om onze inspanningen, om de huisvesting van VMBO op een hoger plan te krijgen, in financiële zin haalbaar te houden.

### *Aanvullende toelichting duurzaamheid.*

Eén van de speerpunten van het gemeentelijk beleid is duurzaamheid. Met name ook bij de nieuwe schoolgebouwen hebben wij een hoge ambitie. Bij die hoge ambitie behoren ook de financiële consequenties. Die hebben wij getrokken. Wij hebben voor de twee nieuwe VMBO-scholen een bedrag van 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor duurzaamheid. Omdat duurzaamheid voor een deel voordelen biedt voor de exploitatie, zijn wij in overleg getreden met de beide schoolbesturen. Het totale pakket aan maatregelen met betrekking tot duurzaamheid in het ontwerp voor Noordoost vergt een investering van 2 miljoen euro. Het zeer constructieve overleg met de schoolbesturen heeft geleid tot een bijdrage van schoolbestuurlijke zijde van in totaal 0,8 miljoen euro. Trekken we deze lijn door naar de nieuwe VMBO in West dan zal voor dat project een extra budget voor duurzaamheid gegenereerd kunnen worden van 0,9 miljoen euro. De schoolbesturen dragen hier afgerond 0,4 miljoen euro bij zodat de aanvullende gemeentelijke inspanning 0,5 miljoen euro bedraagt. Dekking daarvan wordt gevonden in het totaal van het project. De gemeentelijke bijdrage met betrekking tot duurzaamheid kan daardoor worden berekend op ruim 1,7 miljoen euro.

### *Aanvullende toelichting kosten van voorfinanciering.*

Op basis van de huidige programma's en voorgenomen fasering hebben wij de incidentele lasten voor de periode 2007-2011 berekend op 2,8 miljoen euro. Dat komt met name doordat dekkingsmiddelen zoals de verkoopopbrengst van af te stoten schoolgebouwen pas beschikbaar komen als de nieuwbouw gereed is.

### **9.2 Toelichting op de dekking.**

De belangrijkste wijzigingen in de dekking zijn:

1. IHP-middelen voor de nieuwbouw voor Star Numan;
2. aanpassing inzet structurele middelen;
3. een investeringsimpuls met betrekking tot de duurzaamheid;
4. een hogere raming van de verkoopopbrengst van panden, die onttrokken worden aan de huidige onderwijsbestemming;
5. inzet van incidentele vrijval van de VMBO beschikbaar gestelde middelen;
6. risicobuffer.

### *Aanvullende toelichting structurele middelen.*

Uit nieuw beleid is in 2 tranches 1,1 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor kapitaallasten. Wij hebben daarbij thans gerekend met de huidige rentepercentages. Op

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO ...

12

grond daarvan kan 14,465 miljoen euro van de totale investering worden gedekt.

### *Opbrengst af te stoten panden.*

In 2006 hebben wij op basis van toen beschikbare taxaties en rekeninghoudend met een zeer ruime marge 4,6 miljoen euro ingeboekt als opbrengsten van de verkoop van 4 panden. De raming voor de netto verkoopopbrengst hebben wij bijgesteld naar 7,7 miljoen euro. Enerzijds houden wij rekening met een kleinere risicomarge teneinde de nieuwbouwprojecten mogelijk te maken, anderzijds zal door de nieuwbouw voor de Star Numanschool ook het huidige pand van deze school worden vervreemd. De uitbreiding van het aantal te verkopen panden en de bijstelling van de geraamde opbrengsten levert een extra financiering op van 2,2 miljoen euro.

Met de verkoop van deze panden wordt ook de resterende boekwaarde afgeboekt. Hiermee ontstaat ook een vrijval van kapitaallasten van afgerond 150.000 euro. Hiermee zou een investering van rond 1 miljoen euro kunnen worden gedaan. We willen dit voorlopig als risicobuffer aanhouden en de definitieve bestemming ervan eerst bepalen na gereedkoming van de nieuwbouw en na afstoting van de leegkomende schoolgebouwen.

### *Incidentele vrijval middelen.*

Reeds in 2007 hebben wij aangegeven dat prijsontwikkelingen onmogelijk uit de op dat moment beschikbare middelen gefinancierd zouden kunnen worden. Daarbij is toen aangegeven dat incidentele vrijval uit de structurele budgetten (1,1 miljoen euro) daarvoor aangewend zouden kunnen worden. Onder aftrek van kosten van voorfinanciering en incidentele lasten hebben wij het bedrag ter dekking van de prijsontwikkeling berekend op afgerond 2,1 miljoen euro. Verwezen wordt naar onderstaande tabel.

#### **\*) Vrijval struct. budget 2007-2011 vs lasten 2007-2011:**

Budget 2007	1.100
Budget 2008	1.100
Budget 2009	1.100
Budget 2010	1.100
Budget 2011	1.100
<b>Totaal incidenteel beschikbaar 2007-2011</b>	<b>5.500</b>
Incidentele lasten VMBO	549
Kapitaallasten 2007-2011	2.817
<b>Totaal incidentele lasten 2007-2011</b>	<b>3.366</b>
<b>Saldo in te zetten voor structurele dekking</b>	<b>2.134</b>

#### **Opbouw per jaar**

Jaar	Budget	Lasten	Saldo
2007	1.100	18	1.082
2008	1.100	40	1.060
2009	1.100	476	624
2010	1.100	961	139
2011	1.100	1.871	771-
<b>Totaal</b>	<b>5.500</b>	<b>3.366</b>	<b>2.134</b>

## **10. Begrotingswijziging.**

### *Totaal benodigde kredieten.*

De totale investeringslasten bedragen afgerond 34,6 miljoen euro. Hiervoor zullen de benodigde kredieten door uw raad beschikbaar moeten worden gesteld. Via de lijn van het programma onderwijshuisvesting zijn en worden de middelen voor de Star Numanschool beschikbaar gesteld van in totaal 4,4 miljoen euro. De kapitaallasten voor dit investeringsbedrag zijn dan ook structureel via die lijn gedekt. De school-bestuurlijke bijdragen zijn bepaald op 4,4 miljoen euro. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) mogen deze middelen in mindering worden gebracht op het bruto krediet.

Het netto krediet ten laste van VMBO-middelen kan daarmee worden bepaald op:

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

13

- investeringslasten totaal	€ 34,6 miljoen;
- af: dekking Star Numan via programma onderwijshuisvesting	€ 4,4 miljoen;
- af: bijdragen schoolbesturen	€ 4,4 miljoen;
- netto krediet	€ 25,8 miljoen.

De aan dit netto krediet verbonden kapitaallasten worden als volgt via de lijn van het VMBO gedekt:

- investeringslast van 15,465 miljoen euro ten laste van structurele middelen;
- incidentele middelen ad 10,334 miljoen euro (verkoopopbrengst panden, 2<sup>e</sup> kunstgrasveld Lewenborg, duurzaamheidsimpuls en incidentele vrijval structureel budget). Op grond van het BBV dient dit bedrag gedoteerd te worden aan een bestemmingsreserve.

### *Dotatie incidentele middelen aan reserve.*

De dotaties aan de reserve vinden gefaseerd plaats. Zo zal de verkoopopbrengst van panden eerst worden gedoteerd nadat de verkoopopbrengst daadwerkelijk wordt ontvangen. De beschikbare middelen voor het 2<sup>e</sup> kunstgrasveld zijn reeds gedoteerd aan de reserve. Dat geldt ook voor de incidentele vrijval van de structurele middelen voor de jaren 2007 en 2008. Voor 2009 wordt voorgesteld de volgende dotaties te doen:

- incidentele vrijval structurele middelen ad 624 duizend euro;
- beschikbaar budget voor duurzaamheid ad 1,2 miljoen euro.

Hoewel de incidentele middelen volgens de regels worden gereserveerd, dient uw raad nog wel expliciet een bestemmingsreserve VMBO in te stellen.

### *Reeds uitgetrokken en nu beschikbaar te stellen kredieten.*

Tot op heden zijn er kredieten voor de huisvesting VMBO met inbegrip van en de realisatie van de (V)MBO-boulevard van in totaal 9,5 miljoen euro, te weten:

- een krediet van 1,8 miljoen euro voor de opstelling van het Stedenbouwkundig Plan (0,3 miljoen) en het Sportpark Lewenborg (1,5 miljoen) in juni 2006;
- een krediet van 600 duizend euro voor de eenmalige regeling voor de aanpassing van bestaande gebouwen in maart 2007;
- een krediet van 4,2 miljoen euro voor interne grondtransactie (1 miljoen), voorbereidingen en uitvoering bouwrijp maken (1,6 miljoen), de voorbereiding en aanleg van 2<sup>e</sup> kunstgrasveld (0,5 miljoen), de voorbereiding voor de bouw van de gymzalen als onderdeel van het multifunctionele sportgebouw (0,2 miljoen), de voorbereiding voor de bouw van de nieuwe VMBO-school (0,9 miljoen) in november 2007;
- kredieten met betrekking tot Star Numan van 2,9 miljoen euro (voorstel voor 1,5 miljoen wordt ingediend bij programma onderwijshuisvesting 2010).

Met het thans gevraagde krediet van afgerond 14,4 miljoen euro (1,983 miljoen euro voor de bouw van het sportgebouw Noordoost, 11,216 miljoen euro voor de bouw van het schoolgebouw Noordoost en 1,2 miljoen euro voor voorbereiding West) komt de totale krediet-verstreking op afgerond 24 miljoen euro.

Met de nu aangevraagde kredieten worden de bouw van het schoolgebouw en het sportgebouw in Noordoost en de voorbereiding van West mogelijk gemaakt.



## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO ...

14

De kredietverstrekking kan als volgt schematisch worden weergegeven.

Krediet x € 1000	Totaal	Star Numan tlv IHP	Bijdr. scholen	Netto tlv VMBO
Reeds uitgetrokken	9.500	-2.900	0	6.600
Nu beschikbaar te stellen	14.399		-2.383	12.016
<i>Nog uit te trekken:</i>				0
IHP 2010 Star Numan	1.500	-1.500	0	0
Gebouw VMBO West	8.070		-918	7.152
Omgeving/schoolboulevard/overig	1.131		-1.100	31
				0
<b>Totaal investeringsniveau</b>	<b>34.600</b>	<b>-4.400</b>	<b>-4.401</b>	<b>25.799</b>

Van schoolbesturen wordt in totaal een bijdrage verwacht van 4,401 miljoen euro. In verband met het voorliggende kredietvoorstel wordt van die schoolbestuurlijke bijdrage nu een deel (2,383 miljoen euro) meegenomen.

Financiële begrotingswijziging (exploitatie)	I/S	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo
6.04 Huisvesting scholen:							
Duurzaamheid VMBO	I	-1.200		1.200	1.200		0
Incidentele vrijval structurele middelen	I	-624		624	624		0
<b>Totaal begrotingswijziging</b>		<b>-1.824</b>	<b>0</b>	<b>1.824</b>	<b>1.824</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Financiële begrotingswijziging (investering)	I/S	Lasten	Baten	Saldo
VMBO Noordoost sportgebouw	I	1.983		-1.983
VMBO Noordoost schoolgebouw	I	11.216		-11.216
VMBO Noordoost bijdrage schoolbesturen	I		2.383	2.383
VMBO West	I	1.200		-1.200
<b>Totaal investeringskredieten</b>		<b>14.399</b>	<b>2.383</b>	<b>-12.016</b>

Tijdsplanning kredieten: 2009-2011

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

15

Gelet op het vorenstaande en onder overlegging van de bijbehorende stukken, stellen wij u derhalve voor te besluiten:

- I. in te stemmen met de bouwplannen voor het sportgebouw en schoolgebouw voor de (V)MBO-boulevard in Noordoost in het kader van "Kennis om te delen";
- II. een krediet beschikbaar te stellen van € 11.216.000,-- voor het schoolgebouw in Noordoost;
- III. een krediet beschikbaar te stellen van € 1.983.000,-- voor het sportgebouw in Noordoost;
- IV. een krediet beschikbaar te stellen van € 1.200.000,-- voor de voorbereidingskosten in West;
- V. een bestemmingsreserve nieuwbouw VMBO in te stellen;
- VI. een bedrag van € 1.824.000,-- te doteren aan de bestemmingsreserve VMBO;
- VII. een incidenteel bedrag van € 50.000,-- over een periode van twee jaar beschikbaar te stellen ten behoeve van de beide schoolbesturen betrokken bij de VMBO Noordoost en dit bedrag te dekken uit het totaal van het project nieuwbouw VMBO;
- VIII. de gemeentebegroting 2009 dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders  
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

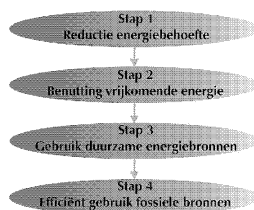
## Inleiding

Vanuit het college en de raad is het verzoek gekomen om een maximale inspanning te verrichten om een duurzame school te realiseren met een goed binnenklimaat. Het streven moet daarbij zijn om een energieneutrale school te realiseren. Niet alleen energiegebruik maar ook het binnenmilieu van de school behoeft de nodige aandacht. De huidige budgetten voor scholen zijn ontoereikend om te komen tot een gezonde en frisse school.

## Uitwerking

Bij een duurzame school spelen de volgende aspecten een rol:

- Goed binnenmilieu
- Energie (volgorde aspecten conform vierstappenmodel, zie figuur hieronder)
- Materiaalgebruik
- Watergebruik



### 1. de referentie: het normbudget

Uitgangspunt voor de referentie is het normbudget. De installatie behorend bij dit budget bestaat uit conventionele verwarming door middel van radiatoren en een HR-ketel. De ventilatie vindt op natuurlijke wijze plaats en wordt niet geregeld. Er vindt geen koeling plaats. Het binnenmilieu voldoet niet bij deze referentie, er is geen sprake van een gezonde en frisse school.

### 2. stap 1 : verbetering binnenmilieu

De eerste stap om te komen tot een duurzame school met een goed binnenmilieu is het opwaarderen van de installatie om te komen tot een goed binnenklimaat. De volgende aanpassingen zijn nodig:

- toepassing gebalanceerde ventilatie met warmteterugwinning
- toepassing betonkernactivering voor verwarming en voorbereiding op eventueel koeling.

Op deze manier wordt bij de veronderstelde bezetting (1 persoon per 2-3,5 m<sup>2</sup>) een maximale CO<sub>2</sub>-concentratie van 800 –1000 ppm bereikt. Bij hogere bezetting en praktijkgerichte ruimten kan deze concentratie afwijken.

### 3. stap 2: reductie energievraag

De eerste prioriteit om te komen tot een energiezuinige school is het terugdringen van de energiebehoefte (stap 1 van het vierstappenmodel)

De maatregelen die hieronder vallen zijn:

- Verbetering isolatie gebouwschil;
- Zonwering of (licht)lamellen
- Daglichtregeling en aanwezigheidsdetectie op armaturen;

### 4. stap 3: rendabel duurzaam

Bij het pakket 'Rendabel duurzaam' wordt uitgegaan van een efficiënt energiesysteem voor warmte- en koudeopwekking door middel van energieopslag en warmtepompen. Er vindt een verdere verbetering plaats van het binnenmilieu door middel van koeling opgewekt door het energiesysteem.

### 5. stap 4: duurzame materialen

Duurzaam bouwen komt ook tot uiting in het efficiënte gebruik en keuze van materialen. Bij het nemen van duurzame maatregelen ten aanzien van het materiaalgebruik moeten de volgende twee stappen chronologisch worden gezet:

- Reductie van het materiaalgebruik. Voorbeelden zijn het toepassen van leerpleinen (geen binnenwanden), weglaten van het verlaagde plafond, slanke constructies en funderen op staal.
- Het toepassen van materialen met een geringe milieubelasting en met een garantie voor een goed binnenmilieu.

Voorgesteld is om de materiaalkeuzen te toetsen met de GPR-module voor materialen, waarbij het streefcijfer een 8 bedraagt.

### 6. stap 5: waterverbruik

Het thema water valt ook onder het thema duurzaamheid. De volgende maatregelen worden voorgesteld: terugbrengen waterverbruik door waterarme urinoirs en eventueel vacuümtoiletten, toepassing van een groen dak.

Herbenutting regenwater is niet meegenomen. Stap één in de waterbesparing is het terugbrengen van het waterverbruik. Door het terugbrengen van het gebruik is het niet rendabel om regenwater op te vangen en weer terug te voeren in het gebouw. Deze maatregel wordt dus niet meegenomen. Door toepassing van een groen dak wordt de piek van regenwaterafvoer al afgevlakt. Ook is er de mogelijkheid om in het terrein door middel van een vijverpartij regenwater te bufferen.

### Nog een stap verder: zelf voorzien in opwekking van de benodigde energie?

Hiervoor is stapsgewijs beschreven hoe te komen tot een duurzame en gezonde school. Het gebouw heeft bij toepassing van deze keuzen een optimale invulling van de koude en warmte, efficiënte verlichting, de energiebehoefte is geoptimaliseerd (bouwkundige maatregelen), in het gebouw zijn duurzame en verantwoorde materialen toegepast en op het gebied van water zijn vooruitstrevende keuzen gemaakt. Nog een stap verder is het zelf voorzien in opwekking van de benodigde energie en hiermee een verdere energiereductie te weeg brengen.

Als het dak volledig benut wordt voor PV-cellen kan hiermee maximaal ongeveer 1/3 van de benodigde duurzame energie mee worden opgewekt. Uitgaande van een oppervlak aan PV-panels van circa

1.500 m<sup>2</sup>, zou de extra investering bijna € 1.000.000,- zijn.

De verwachting is dat in de toekomst de prijzen voor PV-panels zullen dalen, ook met de introductie van PV-folies die geïntegreerd kunnen worden in of aan gebouwen. De prijzen van PV-folies zullen naar verwachting aanzienlijk lager liggen dan de huidige prijzen voor PV-panels. Op basis van de huidige stand van zaken van de techniek en de bijbehorende prijzen wordt geadviseerd om deze investering vooralsnog niet te doen.

### Energieneutraal?

Het begrip energieneutraal wordt verschillend benaderd. De smalste benadering heeft betrekking

## Raadsvoorstel - Voortgang en Financiering Nieuwe Huisvesting VMBO . . .

18

op uitsluitend het gebouwgebonden energiegebruik. Dit is de energie die nodig is voor het conditioneren van het gebouw. De gebruikersafhankelijke energie (computers etc.) is hierin niet opgenomen. De breedste benadering heeft betrekking op alle energie die nodig is (geweest) voor zowel de bouw, als de exploitatie van het gebouw, inclusief het gebruikersgebonden energieverbruik.

Zelfs als gekozen wordt voor de smalste benadering, waarbij de energieneutraliteit geldt voor de gebouwgebonden installatie voor het conditioneren van het gebouw, is aanvullend op bovengenoemde investering van ca. € 1.000.000,- voor PV-panelen een aanvullende investering nodig van nog eens ca.

€ 1.000.000,- voor realisatie van een externe energieopwekking (zoals een of meerdere grote windmolen(s) in een windmolen park) voor opwekking van elektriciteit voor de school.

Gegeven de omvang van de benodigde budgetten, de verhouding tot het beschikbare budget en het veel hogere rendement van het zelfde budget als je het elders inzet, kiezen we hier niet voor.